

Foglalat: Magyarország és Erdély (magyar mű- és művészbecs külföldön; francia lónemesítés magyarországi ménék által; jótékonyág; nagyvárosi impertinentia; pályajutalom; budapesti napló; kell-e az idegen elemet szaporítani hazánkban? irodalmi újdonságok, magyar játékszini krónika, 'sat. a' régi 5 és 10 forintos bankjegyek forgása 1843. jun. 30-ig kiterjesztetik; Vas megye (törvényszéki bírak választási ügye, helytartótanácsai intézkedés iránt, megyei körlevelek, 'sat.) Nógrád megye (közügyek iránti részvétele, a' postadíj felszökése sérelmek nyilvánítottak, intézkedés a' megyék és szatmár-németi körleveleiről; Tolna megye (megyei level-zések 's magányügyek, 'sat.) szegedvárosi hírek; czáfoló válasz Nagykorösről; evang. tanítók gyűlése Kézmárkon; hírlapkiadvány; 'sat.) Aldunai tartományok (a' Mihály hgtól elvett díszjelek Cserni Sándorra ruháztatnak; Sturdza kinevezése a' havasalföldi fejedelemre; 'sat.) Amerika (a' határszerződés elfogadtatása nagy örömet szűle; mexicói, texasi 's braziliai hírek; 'sat.) Spanyolország (Barcelona föltétlenül meghódít; 'sat.) Anglia (a' kihalási angol parancsnokok jutalmazó kitüntetése, 'sat.) Franciaország (a' kormány Kínába hajócsapatot indít; 'sat.) Görögország (lapvélemények a' dunatartományi eseményekről; 'sat.) Külföldi elegyír. Értésítő. —

Magyarország és Erdély.

A' lónemesítés számára Franciaországban Fechtig b. magyarországi ménéséből (Bánságban) öt darabot vásároltata meg a' francia király, mindegyiket három ezer frankon.

A' kölni sz. egyház építési alapja gyámolítására Romában a' festészek és szobrászok által dec. 1-jén létesített műkiállítás az ugynevezett velencei palotában (Lüczow porosz követ szállásán) Nádory (nevénél fogva legalább magyar-nak látszó) hisztoriai 's Markó hazánkfia 's m. akad. tag lelkes tajképei is szemlélhetők mint a' mű-kiállítás becsőregbitésére szolgálók — mint külföldi lapok közmagasztalásiból olvashatni.

(Jótékonyág.) Becker János esztergomi kanonok ur 800 f. ez. p. alapítványt tett, hogy annak kamatai a' szegényebb iskolatanítók fizetése szaporítására fordíttassanak. Továbbá Tolna vármegyében keblezett 's a' pécsi püspöki megyéhez tartozó Regöl kis mezőváros plébánosa Hegedüs László ur hívei 's azok kisdedei iránt szeretetét 's gondoskodását bebizonyítani 's a' keresztyén jó nevelést, mellyet a' gyermekeknek iskolabani szorgalmas oktatása által leginkább érhetni el, előmozdítani ohajtván, 480 f. ez. p. örökös alapítványi tőkéül fizetett le azon föltétellel, hogy ezen tömegtől járó eszt. kamat a' helybeli tanítónak tanítási díj jusson 's ez által a' kis község a' tanítási díj-fizetéstől fölmentve levén, a' kisdetek iskolába járhatását még a' szülék szegénysége se gátolhassa.

(Nagy-városi impertinentia.) A' nagy városok férfi lakosai, kevés jobb nevelésűt vevén ki, általánosan jogosítva hiszik magokat arra, hogy uton utfélen, hol eszközbe jut, tisztátlankodjanak. Nem kell ezt bizonyítani, tanubizonyosság erre Pest városnak minden utcájára, minden járdájára, majd minden házoldalára v. szeglete, minden bolt ajtaja, mellyeknek számtalan itteni uracs és nem uracs csak neki fordul, és pedig fényes nappal úgy, mint este v. éjjel 's megviz — : úgy hogy a' járdákon egész pocsolják folynak végig, mellyeket kikerülni több helyen alig vagy nem is lehet. Milly ártalmas az egészségnek az illy pocsolásokba tapadás, 's ezek kigözölgése, kivált szűk utcákban, hol a' szél nem mozoghat, nem leghet olly szabadon 's azon ezer meg ezer lakosnak, kiknek földszinti szobájik ablakai az illy utcákra nyílnak, nincs ember ki tagadhatná. De mind ezeknél több ama botrányos erkölcselenség, mellyet ezen városi impertinens uracsok és nem uracsok a' szemtelenség undokoságaig üznek. Hány ezerszer történt már, hogy az illy garázda férfiak épen akkor, midőn aszszonyok és lyányok isteni üszteletről jöttek vagy oda mentek, nemesak oldalutczákban, de magán a' váczutezán is ünnep 's vasárnapokon a' boltajtóknak fordultak 's ott a' szemérem botrányára még negédességből is viz-tek; 's hogy ott hol a' felső emeletből utcára lenéző nőket láttak, ezeknek sértésire 's boszantására viz-és végett a' falaknak fordultak, — és azután e' szép, e' gyönyörű tettheiken nyerítve röhögtek, 's mi több büntetlenül! — Igenis volt példa, midőn egy boltos egy illy alávaló uracsot, ki bálból reggel 8 órakor veltgördött hazafelé, épen tullen kapván, a' tettet illetlenségnek nevezé 's kevésben mult, hogy az utána hullongó szabadság fia le nem verték! — De minek ez egyet felhozni? ezer meg ezer illy eset méltelyezi, piszkolja itt és így az erkölcsiséget, és szerencsésnek tarthatja magát az illy alávalóságot in flagranti megrovó ember, ha fejét be nem szaggatják. — Valóban szörnyűség! hogy illy utálatos garázdságra csupán a' férfiak tartanak jogot: mert hiszen ki látta, hogy a' nőemből csak egy is vetemült volna illy alávalóságra? Ezek el tudnak lenni e' jog és s z ü k s é g nélkül; 's miért nema' férfiak, kik a' teremés urainak híven magokat, e' szemtelenség uraivá vagy inkább czéges galád szolgálivá törpülnek, alacsonyulnak e' csufondár szokás- v. erkölcselenség által. — Uracsok, nem uracsok! Vannak állatok, mellyeknek így tenni ha csak eszközbe jut, mindenütt szabad, de ha egy categoriába nem kívántok soroztatni velök, illyeket ne tegyetek. Mielőtt kiindultok valamely házból — vagy bementek egy másikba, vessetek a' szükséggel számot 's megmentenditek magatokat hogy erkölcselsten szemtelenségnek ne tartassatok 's másokat szemérem 's illedéksértéssel ne botránykoztassatok. Tudjátok meg, hogy az utca nem a' tiétek kizárólag, hanem edes mindnyájunké: 's hogy ott semmit nem szabad tennetek, mi mások egészségének árt v. erkölcsének botrányos. Tudjátok meg, hogy ki alávalóságokra vetemül, becsültelesség nem kívánhat. Igenis, ti ezeket mind tudjátok, de nektek ez alávalóság használatában tovább is megmaradni tetszik. Hát ez véretekben van, v. természetben alapszik? illy állati módon neveltettek? vagy csupa daczból meg akarjátok mutatni, hogy ti bizonyos állatokkal egy jogot bírto. Jól teszitek ha úgy tetszik. De bezzeg nem jól teszitek azok, kiknek jó rendet tartani kötelességökben áll. Tudok olyan városokat, mellyekben itt ott az oldal-utcákban viz-ó-he-lyek v. esatornák vannak köz költségen készítve, és mindenik korcsmaház hasonlóval tartozik ellátni a' közönséget — 's mindazok kiket a' rendőrség nem ezen helyeken lát viz-ni, megfizeteti 's a' birság a' polgári kórházak tőkéjéhez adatik. Igen, de Pesten nemesek is vagynak ám! — Igen is vagynak: és mégis ha utcákban vagy más közhelyeken közönséget háborítanak vagy a' dunahidon pipázva akarnak sétálgatni, becsipetheti, 's in flagranti be is csipeti a' város: 's

azután küldi őt a' magok törvényhatóságához. 'S vajjon valódi nemes volna é az, ki egy ezüst forintért az utcákon őrizet alatt Pontiusból Pilátushoz hurczoltatná magát? Próbáljuk meg csak félévig 's meglátjuk: milly tiszták lesznek nagyvárosunknak most fertelmes utcái. Mithogy az anyagi 's erkölcsi tisztátlanságok megemlítése 's rovatása szükséges, különös, hogy e' tárgyban a' hírlapok mint nyilvánosság képviselői, mindedig nem szólaltak fel, mit ezennel bátor tenni ovadékos figyelmeztetésül e' lapok által — R e n d ő r y. —

(Pályajutalom.) T. Bajzath József tb. ur hat aranyat tett le a' m. gazd. egyesület pénztárába jutalmul, melly annak fog oda itéltetni, ki a' gyümölcsfákban kárt okozó hangyák ellen legfogatosab irtószert javasland. Pályázni ohajtók tehát ne terheltessenek idegen kézzel irandó javaslatukat jelígis névrevjő levélke kíséretében az egyesület titoknokai hivatalába (Borz-utca 219. sz. a. Boronkay ház) jövő 1843. dik évi martius 15. napjáig minél előbb beküldeni; mert azon esetre, ha a' pályázók közül ketten vagy többen hasonló (értve legfogatosabnak itélendő) szert javasolnának, a' jutalmat az nyerendi el, ki pályatársait a' beküldésben megelőzendí. Pest dec. 10. én 1842. Kacs Kovics Lajos m. gazd. egyesületi titoknok.

Budapesti napló. Németország roppant könyvvásárának egyik legkitünőbb kereskedési cikkét jelenleg röpiratok alkotják, mellyek hazánk külön viszonyit tárgya'gatják, 's ezek olly nagy számmal jelennek meg, hogy legujabban ismét öt fekszik előttünk, mellyek szokás szerint vetélkednek egymással a' ferdeségek fölfordásában, elannyira, hogy valamint czáfolatot nem, úgy részletesb figyelmet vagy ismertetést nem érdemlenek. Egyiknek szerzője azonban igen kegyes, mert minden évben ötvenezer némettel akarja szegény hazánkat megajándékozni; de mi ismert 's kürtölt nagylelkűségünknel fogva, nemesak semmi ajándékot nem fogadunk el, hanem még inkább készek volnánk az adakozó urat nem 50, hanem 100 ezer honfitársával megajándékozni, kik firól fira majd 100 év óta lakják hazánkat 's még csak annyira sem mentek, hogy a' jó magyar kenyeret saját becsületes nevén tudnák nevezni. Különb is annyi bajunk van a' panszlavizmussal, hogy nagy kedvünk épen nem lehet még pangermanismusként is kaput látni. És mennyi tős gyökeres magyar nem tud még magyarul! Vannak ugyanis fájdalom, kik származásukat Árpádig föltudják vinni, 's kiknek őseik a' pusztaszeri szerződésnél is jelen voltak 's kiket mind e' mellett még sátoros ünnepeken sem hallhatni magyarul beszélni! Magyarosítsuk meg tehát előbb min magunkat, 's azon tót, oláh, német és isten tudja hányféle rokonainkat, és majd csak azután gondoskodjunk arról, hogy pusztá telkeinket idegen elemmel vessük be, mert inkább maradjanak azok még parlagul, hogysom nemzetiségünkre nézve kártékony bozót teremjenek, mellyből aztán pusztító farkasok rohanjanak ellenük. Eszmétsurat utján még egyet akarunk itt megemlíteni. Mivel a' külső németek balvéleményekkel telvek irántunk, tehát, mint halljuk, több, különben igen érdemes, honfitársunk folyóiratot szándékozik kiadni külföldön e' balvélemények megczáfolása végett, 's hogy egyszersmind hazánkat Németországgal megismertethessék. Vajjon ismerjük é már mi saját hazánkat? Bizony nem igen! Minek tehát Németországra tolnunk hazánk ismertetét? Mit akarunk onnan? Szellemi műveltséget? Nem talán kizárólag, mert Anglia és Franciaország e' tekintetben nekünk sokkal jobbat és gyakorlatszerűbbet nyújthat. Tehát anyagi jólétet? De hogyan? hiszen ha hazánkba vonul az idegen sáskasereg, és itt meggazdagszik saját jayára, azért a' mi szánkba még csak egyetlen sült veréb sem fog röpülni. Tehát mi céljok lehet ezen jó magyar uraknak, kik németül akarnak írni? Azt alkalmasint talán ő magok sem tudják tisztán. Egyébiránt mi azt hisszük, a' mi nagyon természetes, hogy ő vagy szép tudományos készütséggel bírnak, mit fölteszünk vagy nem. Ha igen, úgy nem szabad, igen „nem szabad“ nekik világukat német véka alá rejtetniök, mert hazánkban olly sok tekin'etben szükség van még a' fölvilágosításra, hogy legnagyobb erkölcsi bünt követ el minden magyar, ki tudományát a' hazától elvonja. Ha pedig nem bírnak elég tudományos készütséggel, akkor ismét erkölcsi bünt követnek el a' haza ellen, mert a' művelt németek azt fogják majd mondani: „Nem hiában rosz az értekezés, hiszen magyar írta!“ Tehát rendületlenül hazádnak élj, oh magyar! ezt mondá Vörösmartynk, 's a' kinek keblét ez lángra nem bírja hazája iránt gyujtani, az irjon, ha úgy tetszik neki, tudós német értekezést az ázalékfergek az barsák [infusoriák] anatomijáról, vagy a' mult századok német művészeinek ecsetsörtéiről. Emeljük hazánkat összesített erővel legmagosb fénypontra, 's bizonyosan sietni fog bennünket nemesak megismerui, hanem utánozni is az egész művelt külföld, 's nem csupán Németország, melly annyi század alatt, tömegének roppantsága daczára, még csak valamire való alkotványra sem birt fölvergődni, következőkép minket meg sem érthet, habár tölcseren akarnók is belé tölteni érzelmink jelentőségét. Ez hitünk 's meggyőződésünk, mellyet a' történetek évlapjaiból is bizonyíthatunk. 14. dik Lajos Franciaországot minden tekintetben ragyogó fénypontra emelé, 's vajjon hány francia író sieté hazája viszonyait a' tudós németekkel megismertetni? Egy sem, hanem Franciaország nagysága olly roppant hatást gyakorla, hogy a' németek nyakra före francziául tanultak 's mindazok kik művel-

teknek tartattak, szinte szégyenlettel németül beszélni, és Franciaország minden viszonyát jobban ismerék, mint saját legfontosabb életkérdéseiket. 'S igen könnyen be lehetne bizonyítani, hogy a' németek műveltsége azon korból származik, melly azonban egyszersmind nemzetiségüket, az utánzás mérge miatt, annyira eltemeté, hogy maig sem bírták még kiásni. Angliával is szintugy volt a' dolog, azért tehát mi azt hisszük, hogy mindenek előtt nemzetiségünket kell szilárd alapra emelnünk, mit német gyarmatosak nem fognak nálunk eszközölhetni, valamint az sem, ha saját népünk számára nemirunk, hanem a' német irodalom tengerébe akarunk egy pár itcze magyar Dunavizet öntögetni. Nemzetiséget küzdjünk tehát mindenek fölött, a' többiről aztán majd utódaink fognak gondoskodni; ne akarjunk mi egyszerre mindent, mert a' ki mindenbe fog, az rendszeren semmit sem visz véghez! — A' Kisfaludy-társaság Külföldi Regénytárának 3dik köteté, a' budaitud. egyetem büntüivel, ma jelent meg 's minden könyvárusnál két ezüst huszason kapható, tartalma „St. Roche“ első része Palzownó után Nagy Ign. által fordítva. E' regény rövid idő alatt 12ezer példányban jelent meg 's már ismét új kiadása van sajtó alatt. Reménylhetni tehát, hogy a' magyar közönség is kedvezéssel fogja azt fog adni. — Frankenburg szeszélyes beszélei jövő év elején két kötetben fognak megjelenni; kik az elmés, csipdező, még sem sértő modort kedvelik, bizonyosan kellemes élvezést fognak e' gyűjteményben lelteni. — Ugyan Frankenburg szerkesztése alatt jövő január végén „Magyar életképek“ című mulattató gyűjtemény fog megjelenni, melly csupán eredeti műveket hozand, 's már ez okból is kitünő pártfogást érdemel. — Nemzeti színpadunkon f. hó 9kén adaték „Alvajáró“ dalj. 2 felv., 10kén bérszünettel Laborfalvi Róza jutalmára először „Hiszen csak tréfa“ dráma 5 felv., Rougemont után francziából fordítá Egressy Benj. nézők nagyszámmal; ez új franczia dráma usztatlan zajos tetszéssel fogadtatott; 11én „Parisi naplopó“ 2 felv., előadás után Thury körtáncza járatott el, mellyet színpadon megnézhetni ugyan, de magány termekben nem használhatni nehéz cikornyáji miatt; 12dikén „Matild“ dráma 5 felvon., 13kán „Nagyravágyó nő“ színj. 5 felvon.; 14kén „Portici néma“ dalj. 5 felv.; 15kén „Sanetterra marquisnő“ vigj. 3 felv. —

Az 5 és 10 forintos bankjegyek beváltására tűzött határidő 1842. dec. 30tól 1843. június 30kig terjesztetett ki a' bécsi nemz. bankigazgatóság f. é. nov. 17kén kelt határozata szerint és így a' régi 5 és 10 forintos bankjegyek még addig közforgásban maradnak.

(Nógrádmegyei közgyűlés.) Balassa-Gyarmat öszutó 28. évnegyedes közgyűlésre gyűltek össze a' rendek és a' roszi idő 's ut daczára első napokban szép számmal valának a' teremben láthatók, de csak hamar béketűrőseket vesztve oszlásnak indultak, ugy hogy midőn utolsó napokban az ugy nevezett száraz tárgyak kerültek szőnyegre, annyi üres széket láttunk, hogy ha a' megye ajtaján kitűzött czédulából nem olvastuk volna, hogy ez közgyűlés, bármiképpen is inkább ismerték volna mint ennek; pedig uraim! azon száraz tárgyak családok és egész községek ügyét 's jövőjét foglalják magokban, de itt már nem lehet virágos beszédeket mondani! — Jegyzőkönyvek hitelesítése után indítvány tétetett az állandó insurrectio iránt; ennek általános elfogadtatása után csak a' körül forgott a' vita: vajjon e' fontos tárgy kiemeltetve legelsőbben vétessék e' fel az országgyűlésen vagy csak a' már kijelölt tárgyak után; végre mivel már a' mult országgyűlés is némelly tárgyakat, mint legelsőbben felveendőket kijelelt, — ezen tárgy fölvétele azok után fog sürgettetni. — Zalának Deák Ant. halálát panaszló l. mély benyomást lőn; a' polgári erények legszebb jutalma és megismerése ha egyes emberek kimúltán egy törvényhatóság és általa egy egész hon fájdalmát kijelenti, — jegyzőkönyvileg kijelenték a' Rk. hasonérmelmeket. — Tolnának a' postadíjak felszökötése iránti sérelme közpártoltatást nyert, ennek kártékonyosságáról meggyőződván egy felirással járulnak a' felségéhez, hogy ezen rendeletet visszavenni és a' postákat a' jövő törvényhozásig maga előbbi állapotjába visszahelyeztetni méltóztatnék. Felhozattak egyes példák, így hogy többet ne említsék a' gácsi postógyárnak Pest városával levelezése évenként 250 p. f. került, most pedig 900 p. f. felül emelkedett. Kijelentetett, hogy követinknek utasításul adatik, hogy a' posták minden ügyeiről, mint országgyűlés elibe tartozókról törvényt sürgessenek, a' tárgy bővebb kidolgozás végett választmányhoz utasított. — Nyitra levele a' Borsiczky utódok perében kiadott törvénybe ütköző parancsok ügyében, most csak tudomásul vétetett, de meghagyatik követinknek, hogy ha ez ügyet az érintett megye adatokkal támogatva országgyűlés elibe terjesztendi, arról rögtön tudósítsák a' megyét, — hogy ha a' kijelentettek valósulnának, azt mint sérelmet pártolhassa. — Zalának az illyr mozgalmak ügyében kelt és már eléggé isméretes levele hoszu 's élénk vitára nyújtott, alkalmat, habár egy hang sem emelkedett mellettök, — a' felírás elfogadtatott kivevén azon pontot, hol az illyr lap megváltoztatását kéri, ezt a' sajtószabadsággal némi összeütközésben látván, mellőzték, valamint Zalának azon határozatát is, hogy Zágrábbal minden öszszekötötésit 's levelezésit megszünteti, nehogy néhány kihágó 's bűnös egyed miatt az igazság kiszolgáltatása csorbuljon. — Ennek következtében egy indítvány lép meg a' Rdeket, meglepő mondom mert nem váratlan ugyan de mégis új volt az; a' megye egyik érdemes tagja, egykori követe, ki buzgó hazafiságáért nemcsak egy megye egyik körében de az egész hon előtt is eléggé isméretes, lelkes beszédben előadta a' panszláv mozgalmakat, pirulva vallá meg, hogy tulajdon felekezete papjai azok, kik a' nemzetiség és közös haza ellen részint a' vallás, részint a' nyelv ürügye alatt illy káros hatású fondorkodások elkövetőji 's ezek megbüntetését felírás által kéri eszközöltetni. — beszéde második részében történelmi jártassággal, 's öntapasztalásból merített hitelességgel adá elő; mint növekszik az aldunai tartományok. egy idegen befolyás mikézzel az ausztriai háznak olly világos joga van és ezen kártékony és minket veszéllyel fenyegető befolyás korlátozására véli a' kormányt felszólíttatni. — Panszlávokat illető indítványa, habár az egész dolog köztudomású lenne, de felírás alapjául megkívántató diplomatikai adatok és tények még nem lennének, elmellőztetett; — a' másik elfogadtatott. — Szerémnek a' fiumei vasut tárgyában kelt levele nyomán ugyan az érintett egyed ritka tárgyismérettel egy új vonalt ajánlott: t. i. Zimonytól Sziszekig a' Szávát, innen Károlyvárosig a' Kulpát — honnan a' Ludovica ut megvétetvén a' nemzet által félannyi költséggel eszközölhet-

ni az öszvekötötést mert az az érintett vizek szabályoztatásával*) félannyi költségbe sem fog kerülni mint a' vasut, és így a' szállítási bér is kissébb levén csak így lehet a' magyar természetvényeknek jutalmas utat nyitni: a' fiumei kikötő kiigazítását is nemzeti ügygyé kell tenni, minthogy arra már is ajánlott a' város — de ez elégtelen, eziránt Fiume megkerestetni rendeltetett, hogy környülményes leírással és adatokkal világosítsa fel a' megyét, az indítvány választmányhoz utasított. — Torontálnak két levele, egyik a' fenyítő törvénykönyv megküldetését, hogy a' megyék előre megfontolva átnézhessenek, másik a' gyors-írók ügyében pártoltatást nyert. — Szatmár-németinek és Közsmárknak a' városok elrendezési tárgyában írott levele, — választmányhoz utasított. — Nádor ö fenségének több rendbeli magyar leveleit éljennel! fogadák a' Rdek. — Van e' megyének egy határozata, miszerint az elnök minden év végével köteles a' megyét annak benső állásáról gazdasági körülményeiről 'sat. felvilágosítani: — valamint a' hiányok mielőbbi orvoslásáról is javítási terveit bemutatni, lelkes elnökünk elhunyt alispán ebbeli nyomtatott jelentését mutatá be. Egy választmány rendeltetett az abban foglalt javítási módok megvizsgálására. — Nógrád ugyanazon felejtethetlen alispánjának Sréter Jánosnak élte végperceiben készített Visszaemlékezések című munkája — is most mutattatott be. A' könyv becses 's érdekes tartalma nem eléggé ajánlható és ki Nógrád politikai állásáról fogalmat akar szerezni, olvassa e' könyvet, — hiven vannak ott az eseménydus napok alatti pártok állása a' vezérok és elvek rajzolva 's e' munkát méltán nevezhetni a' legkorszerűbb munkák egyikének mint azt egyik táblalíránk igen is nagyon helyesen politikai atlasznak keresztelé. — Egyik sebészi állomás megürülvén, — 18 jelentkező közül választánk — miután egyik a' nem legutólsók közül némi koholt és gyanúsító álhírek miatt, t. i. zsidó volt 's nem régen változtatá meg vallását, — lemondott. — Hiában a' gyanúsítás szakát éljük 's légy bármilly tiszta, a' rágalmozó nyelvek lelnék rajta gyengébb oldalt, hogy epés nyilaik szíved véreig hassanak. — Ennyi közgyűléseinkről; — országgyűlési választmányunk is megkezdé munkálkodását, a' fiók választmányok beadá jelentéseiket, és a' „Világ“ örvendetes tirádái daczára, — eltöröltük az ösiséget, és bizom a' Rdek lelkes férfiaságában, hogy a' gyűlés is elfogadja a' választmány elvét, mert az ott jelen volt számos egyed közül csak kettő, mondom kettő, szólalt meg mellette; — de majd többet másszor januárius 9én ismét közgyűlésünk — és a' választmány bevezetett munkáit már elő fogja terjesztetni, — addig is az ügy istene áldja önt. Még egyet. Mivel a' Szatmár-németi körlevelet a' Jelenkorban még nem olvastam, közlöm azt. annak tartalm. Minél sebesebb léptekkel halad naponként elő a' nemzetnek átalakulási korszaka, minél biztosb garantíáját találandja föl alkotványunk a' czélul tűzött jogok kiegyenlítésében: annál fájdalmasabban érezik a' szab. kir. városok, törvényadta országgyűlési szavazási jogukból lett kivetkeztetésök miatti bábszerepre aljasított nyomasztó állásukat, annál méltóbb joggal követelhetik, legfontosb politikai érvelvet nyújtható törvényes állásukba leendő visszahelyeztetésüket. Nem akarunk mi azonban tulfeszett követelésekkel lépni föl, mert valamint egy részről tudjuk azt, hogy míg a' haladást, szabadabb elvű eszmék kifejtését gátló helyzetünknek, képviselőink elidősült választásának 's hatósági beszerkeztetünknek megszorított kötelekei, a' haladó kor méltányos kívánatához képest nem tágnak, szavazási jogunk teljes életbeléptetése jelen állásunkban nem remélhető: ugy másrészt a' fen elősorolt akadályokat is nem itt-ott föltűnő korszerű magányintézkedések, hanem a' kir. városok egész testületének újabb törvényes elrendezése által hisszük egyedül legyőzhetőeknek. Ez vala rugója a' kir. városok jövő országgyűlés elibe előleges tárgyal legkegy. kitűzendő elrendeztetése iránt a' felséges trónhoz Szatmár-Németi városa által nyújtott folyamodásnak, mellynek pártolására a' megyéket is azon bizodalommal híja föl, hogy azok nem fogják többé csupán önérdekeik mellett magukat körülszanczolni, tudván, miképen a' közélet egyes részecskéi alkotják az egésznek idomos összefüggését; 's azért biztosan hiszi a' nemes város, hogy a' megyékben helyzett erős bizalma 's ez uton a' kir. városok fölé mosolygó jobb jövőndő iránti szép remények hiusulni nem fognak. —

Tolnamegyei közgyűlés. [Vége.] Torontálmegyének levele, mellyben egy határon város hatósága által magyarul szerkesztett levelének vizszaküldetését panaszolja, pártoltatásra érdemesítették 's felírás következete. Egy tb. ezzel kapcsolatban határoninknek alkotványos és nemzeti érdekinket, öszhangzóbb beszerkezeti elrendeztetését, azok számának reductióját és a' minden oldalról környező viharok ellenében a' nemzet életét biztosító nemzeti örserreg felállítatását javasla törvényhozás utján szorgalmaztatni. Mi is rövid vita után elhatározott; és az országgyűlési választmánynak követi utasítások közé soroztatás végett kiadott. Szerém megyének az illyr fondorkodások ellenében küldött lelkes alkotványos nyilatkozatát örömezzetek jelentésével fogadták Tolna Rendei; 's hason lelkeségű válaszzsal méltányolák. — Az utcsinálási állapotjáról a dat van be a' jelentés, hün rajzoltatott le megyének e' részbeni hátramaradása, a' sok haszontalan munka, minő több év óta de jlesen az idén mint pazaroltatik az adózónép keserves nyomasztásával. A' KK. és RR. több czélszerű intézkedést határozának. Mi itt részünkről bár ne tudnánk egyeseket e' részbeni hanyagságról vádolni 's a' bajt egyáltalában a' megyei egyetem szellemében kutatók, melly minden egyéb állapotban magas, fényes tulajdoni mellett az utcsinálásra vonatkozólag olly nyomoru szerepet játszik; még sem tartózkodunk minden igénytelenségünk mellett kijelenteni: hogy a' felvilágosodás terjedése mellett a z o n o s t á l y b a n lehetlen bizalmatlanságnak nem keletkezni az ügyeit vívő hatóságok ellenében, melly fáradságát, pénzt sárba hányatni szemléli. „Discite justitiam moniti“ — Hoszszasb tanácskozást idézett elő a' megyei rendőrségi törvények végbehajtására nézve a' vérhatalommal bíró uradalmak által három éven át gyakoroltatott eljárás bitorlás. A' KK. és RR. szolgabiráikat a' törvény szelleméről felvilágosították 's a' mezei rendőrségi hivataloskodás szigorú folytatására utasították. Sajnosan kell

*) E' vizek szabályoztatására kívántató költségeket is e' számvetésbe szükséges róni hiedelmünk szerint. A' szerk.

azonban megjegyeznünk e' tárgyú törvényünk sok oldalúságát, ingatag és határozatlanságát, minek tanúsága a' több óraig tartó vita, melyet Tolna Rdei azon kérdés felett folytattak: vajjon a' criminalitással vegyült rendőrségi kihágás kizárólag megyei törvényszék eleibe tartozik é vagy pedig a' „Jus gladii“—val bírő uradalmak hatósága alá is vonható? Nincs rosszabb a' polgári társaságra vonatkozólag a' hibás, félszeg, sokféle magyarázható törvénynél; mert a' helyett hogy ez bajt orvosolna, csak zavart támaszt s új sebeket üt a' beteg testén. Valóban ideje lenne a' törvényhozásban szabatos világosságot főszempontul kitűzni: mert ha valahol, a' törvényhozásnál kétségentul nem gyümölcsöz azon elv „jobb valami mint semmi“ — A' valami itt mindenkor a' fenérintett rossz, mely izgágát, elkeseredést okoz. Nézzétek uraim az urbéri, a' rendőrségi törvényes rendeletek eredményit 's nem tekintve néhány kivételre, meg fogtok győződni állításom igazságáról. — A' tolnai védegylet példájára napokint alakulók tudomásával vidor érzet lép meg bennünket, mert szavaink nem hangzottak el a' pusztában. Mennyire értesültünk, most már Tolnában, Fehérben, Baranyában, Veszprémben, Zalában, Biharban, Komáromban és Szabadkán jöttek illyes egyetek létre. De a' posztókészítőkre nézve sem maradtak el a' célba vett mozgalmak; jelesen közelebb Schwarz Károly községi posztós nagy mennyiségű posztóval Szegzárdon megjelenván, tudósítá bennünket, hogy Kőszegen mintegy 59 posztógyártó egy társulatba lépe 's a' posztókészítés gyarapítása végett egyszersmind Szegzárdon raktárt kíván állítani: kik is a' megyéhez pártoltatásért folyamodván, a' megyei adószedő oda utasított — hogy a' megyei cselédség számára kívántató mennyiséget tőlök vásárolja 's velök 3 évre szerződést kössön; miután a' tavaly vettél hasonló minőségű posztófajakat rőfönkint 3—4 pengő garassal olcsóbban ajánlák előállítani; az ezelőtt Pesten vásárolt 's külföldön készült kelmék áránál. For ever uraim! Csak akarni kell 's megyen minden. A' községi szorgalmas posztókészítőkre merjük mi bátran azon lelkes megyék figyelmét kikérni; mellyek Tolnával a' belipar fölségelésére nézve egyértelműleg buzgóknak. Krenmüller Károlyt főispánunk a' minap már megemlített megyei ajándék folytában főorvosnak nevezte ki, helyébe pedig Trajber József szépművész fia fiatal orvost. A' jegyzői kar is egy jeles tulajdonokkal felruházott 's kies jövedőt igényelhető ifjuval szaporított, Vizsolyi Gusztávval. Ugy hogy méltó oka van Tolna közönségének a' jegyzői kar három derék tagjával Perczel Béla, Bartal Gy. és Vizsolyi Gusztáv urakkal kérkedni; mert bennök nemcsak érdemdús apák magasztos örömeiket élvezhetnek; de a' megye sőt a' haza őket nem csupán mint növekedő, de már jelenleg is munkás, jövedőre nézve pedig mint felette sokat ígérő polgárokat üdvözölheti. — Perczel Pál.

(Válasz.) N.—Körös dec. 4kén: a' Jelenkor 94ik számában ránk nézve a' maga nemében nagyon meglepő cikkel lép föl a' t. cz. olvasó közönség elébe leeresztett sisak alatt egy vitéz Köröslaki czimjeggyel, ki nem ismérve városunk egyedeit, 's annak rendszabályait, nem méltó arra, hogy Köröslakinak tekintessék, — üss csak szólni hagyj; mert olly név dicsértetik ott, mellytől minden igazi köröslaki iszonyodik, — ellenben olly egyedei jönnek gyanúsítás alá, kik iránt a' közvélemény 's közbizodalom pártatlanul nyilatkozik, — hogy ne altassék el a' t. cz. olvasó közönség, mintha talán K. laki a' közvéleményt fejezte legyen ki, nyílt homlokkal lépünk sorompóba keztyüt vetve azon tüzeskedőnek — mert ha némely sorok úgy állának, miként K. laki közleményében előadatnak, azokat mégis nem becsülők, sőt bizonyos szegénylenők magunkat min magunktól. Jele-sül egy hités ügyvéd mint közügy bajnoka említettik, mi csalhatlan adatokkal szolgálhatának, hogy nem városunk java fekszik szíven, hanem hivatal utáni csilapíthatlan szomj, — mit neki ezennel megsugunk, hogy tőlünk szomjenyhitésben Tantalus lehet, — mert ő városi hivatalunk lépcsőzetin keresztül menve sem azokat, sem minket megbecsülni nem tudott; tudnánk igen sokat mondani közjó melletti férfias elszántságáról, ha megengedné az illedelem; mondatik: „közgyért saját érdeke hátravetésével küzdő“ holott ő nem egyéb egy semmit nem tevő heverő sine cristánál; — lelkuete ismertetésére szabad legyen említünk, mennyire veti hátra saját érdekét: a' hirlapban alig jelent meg K. laki közleménye azt mindjárt leiratta 's mint rá nézve jeles panegyricumot a' nép közt kiosztotta. — K. laki mondja „két más tanácsnokink is — kik hivatalos állásaikról megfeledekezésből származott tetteik által a' köz bizodalmat elvesztvén, — hasonlag lemondani szándékoznak“ ez nem egyéb gyanúsításnál, mert azok olly tiszta jellemű férfiak, hogy ellenük még kifogásunk nem volt, a' köz bizodalmat is, mennyire ismerjük a' nép szellemét, a' küszöbön álló organisatio alkalmával megnyerték volna: hanem egyik már 80 év felé halad, másik pedig, kit K. laki úrszintugy mint mi igazságos lelkueteről ismérhet, — közhivatal-viselés miatt meg lehetős gazdagságában nagy esorbát szokott szenvedni; és épen ez vala oka, — ipsissima causa — hivatalról lemondásuknak, — 's bizonyossá tehetjük K. lakit, hogy helyök nem vele fog kipótoltatni, mert K. lakinak jobb maradni in statu quo. — Végre azt mondja K. laki „isten tudja honnan származott jogánál fogvást a' tanács maga magát egészíti ki“ megint gyanúsítás: nem tudja vagy ignorálni szereti hogy a' tanácsnak maga általi kiegészítése nem isten tudja honnan származott jog: hanem a' t. megye által 1818ban megerősített városi rendszabályok 30át legyen türedelmes megolvasni, ott rá akad az alapra, mellyre építi a' tanács kiegészítkezési jogát, — mit a' 1833. IX. törvényczik meghozatása után a' nm. kancellária is modo provisorio életben hagyott, — mi ugyan magunk is hajlanánk tetszésünk szerént választani tanácsosainkat: de az nem lehet, mig városi rendszabályaink között áll a' fensőbb helyen is megerősített 30dik rendszabály. Kár a' satyricus kifejezéseket el nem hagyni K. lakinak, mert azok illetlenségök mellett nem is állanak, nézze meg elfogulatlan szemmel az egyedei 's körülményeket, ne hamarkodjék, figyelmeztetjük Fabius Cunctatorra, ne hányjon ki mindent in capite et membris a' városi hivatalokbul: legyen szánó szive; mert féltő, nehogy illy tüzes vérű mint K. laki előre bevágja a' közelgő organisatio üdvös útját, ignorat, quid distent aera lupinis. — Kupai Ádám és többen.

Vas megyenek évi utolsó 's a' tisztujítás után első évnegyedes közgyűlése nov. 21én végződött, mellynek tárgyalatiból közfigyelmet ezek igénylenek: 1) E' gyűlésre még mult 1841. évi végzés által rendelt törvényszéki bírak választatása tüzetvén ki, hire járt, hogy a' részekből is jövednek választók;

ezen azonban elmaradván, a' választás szép esőnddel történt meg. A' polgári törvényszékhez 6, a' büntetőhöz pedig csak 4 bírő levén választandó, n' mellyek ez utóbbihoz is hatot kívántak választatni, mi azonban nem teljesült, mert a' RR. az adózók iránti kiméletből ezt akkorra halaszták, ha majd önmagok is részt vendnek a' napidijak fizetésében, ámbár találtattak olyanok is, kiknek ez nem vala inyök szerint. 2) A' nm. htanács a' szomszéd stájer és ausztriai hatóságokkal levelezésben a' latin nyelvet rendelvén használtatni, ebben a' RR. megnyugvának, egyszersmind azonban kijelenték, miszerint ők latin levélre latinul válaszolandnak ugyan, de melly hatóság más nyelven irand, ahöz csupán hazai nyelvünkön szólolandnak. 3) A' nm. htanács arról értesítvén a' megyét, hogy egy trieszti 's egy amerikai kereskedőház Bostonban borainkkal kereskedést ohajt nyitni, a' különben pangó borkereskedésünk emelését tárgyozó hír örömmel fogadtatott, ámbár valának olyanok is, kik jobban szeretnék, ha ezen vállalat fumei 's nem triesti ház közt történnék. 4) A' grézi és bécsi elmekörintézet megyénkbeli szegény személyek gyógyittatásáért járó költséget megtéríteni kérvén, a' RR. ámbár két év előtt több felsőbb sürgetés következtében egy szerencsétlenül 172 pftot a' házi pénztárból jövedő követelésekre nézve tett ovás mellett kifizettettek, a' már rendszeren követelt költségeket megtagadván, ő felségét alázatosan megkérni határozta, hogy adózóinkat illy rendkívüli új tehertől megkímélni, 's minden illy intézetet kegyesen értesítettetni méltóztassék, hogy a' megye csak külön megkeresésére történt ápolás költségeit térítendi meg. 5) A' nm. htanács a' Stájerországból hozzánk visszautasított egyedei olly helyeken rendelvén átkisérteni, mellyeknek előjárójji irást tudnak, válaszolatni rendeltetett, hogy ezen kívánatos intézkedés foganatosítása annál kevésbbé áll a' RR. hatalmában, mivel ők az e' célhoz vezető egyedüli eszköztől a' népnevelés emelésétől eltiltattak. 6) Közörművel fogadtatott Haller Ferencz ő exjának levele, mellyben ő a' banná lett iktattatásánál küldöttség által törtéut részvétünket megköszönvén, kinyilatkoztatja, hogy az ország javát a' közegyetértés helyreállítása 's fentartása által tehetsége szerint igyekezendik előmozdítani. 7) Zemplény megye az általunk népnövelésre kivetett pénz behajtatását akadályozók leiratból eredt sérelem mértéke végett több adatot kívánván, mivel a' dolog nagyon is világos, elyben pedig Zemplény tőlünk különbözőleg nyilatkozik, e' tárgyra nézve minden további szövváltás fölösleggé lön. 8) Szerémmegyének az illir mozgalmak iránt kijelentett törvényszerű nézete 's hazánkhoz ragaszkodása méltó örömmel vétetett; ellenben Károlyváros isméretes sértése iránt felírás intéztetett. A' többi körlevél országgyűlési választmányhoz utasított, melly jövő évi jan. 3án kezdendi meg üléseit.

A' tiszamelléki ev. oktatók első gyűlése Késmárkon. Midőn tavaly a' magyarhoni evangélikusok főfelügyelője mélt. gr. Zay Károly ur meghívása következtében összegyülekezének Zay-Ugrócson főbb tanodáink oktatói egy czélszerűbb iskolai rendszer kidolgozása végett, a' jelenlevő késmárki oktatók indítványba hozák, miszerint a' külföldi tudósok 's iskolai férfiak példájára nálunk is évenkint legalább egyszer a' szünnapok alatt bizonyos helyeken összejönének az oktatók barátságos társalgás 's iskolai és tudományos dolgok feletti értekezés kedviért. Ezen indítvány örömmel lön fogadva, 's tüstint intézkedések tétettek a' legközelebb évre az oktatói társalgások megkezdése iránt Minthogy némely iskoláink igen távol esnek egymástól, jónak ítéltetett, ha a' dunamelléki iskolákból külön, a' tiszamellékiekből ismét külön gyülekezének össze az oktatók. Nyomban kijelentetett a' késmárkiak és pozsonyak résziről, hogy ők jövő évre magokhoz hivandják megtisztársaikat. Csak azt ohajtkák mindnyájan: jöleltetnék ki olly formán a' két tanoda igazgatóji által a' határidő, hogy az egyik iskolai kerület oktatói, ha tetszenék, a' másik kerület gyűlését is meglátogathassák. Ezen előintézkedések nyomán első évben Pozsonyban jun. havának 12ke, Késmárkon pedig ugyanazon hó 26ka lön kitűzve mindkét kerületbeli oktatók összejövetelére. A' Késmárkon összegyülekezett oktatók társalgásáról bátorokodunk ez uttal a' t. közönségnek egy kis tudósítást adni. Megvalának hiva Késmárkra valamennyi tiszamelléki ev. tud. tanodák oktatói; azonban a' meghívottak közül csak 4 löcsei, három eperjesi és két iglai oktató jelent meg, a' roznyai, sajtó-gömöri, miskolci és osgyáni gymnasiumokból, alkalmasint bizonyos akadályoknál fogva, senki sem jött. Ellenben egy más kerületbeli vendég, selmeczi oktató K. K., megörvendezteté érkezésével a' gyülekezetet. Igy a' jelenlevő oktatók száma a' helybeliekkel együtt 21et tön, kik a' lyceum könyvtári teremében összegyülekezvén, Stenczel Hugo helybeli igazgató által üdvözöltettek. Megnyitó beszéde pedig e' következő gondolatokat fejezé ki: Korunkban nagy élénkség mutatkozik a' szellemi világban. A' tudományos világpolgárság (cosmopolitismus) háttérbe lépni látszik, 's az eurpai népek 's országok művelődési törekvéseiben mind inkább előtűnik a' nemzetiség. Ez felhagyván a' világ-történetekkel, az egyes néptörzsökök különös történeteire fordítja figyelmét. Ez hozza létre Angol-, Francia-, Német-és más országokban számos egyesületet az ipar, művészet és tudomány előmozdítására. Honunkban is keletkeztek már többféle egyesületek, mellyek kétségkívül hatalmas emeltyűi a' nemzet művelődésének. Hazánkat is elborítja immár a' viderabb szellemi mozgalom, mellyben nekünk vesztegelni 's hátramaradni nem illik, sőt hivatásunk 's kötelességünk int, hogy honosink vezetői közt foglalván helyet, sokaknak valódi üdvére működünk: buzdítsuk haladásra a' késedelmeseket, ójuk meg túlzástól a' buzgódot, tartóztassuk vissza tévutakról a' tétovázókat, segítsük elő a' jó útoni előlépésekben, a' tudomány-, erkölcsiség és vallásosságbeli növekvésben a' reánk bizott ifjuságot. — „Nagy a' mi feladatunk, nagyra becsült tisztársaim! — ily folytatá szavait a' szónok, — hivatásunk terhes, 's működésünk igen fontos eredményű, ámbár nem mindig lel méltányos elismerést fáradozásunk. Hogy legközelebb is igazságos kívánatink kellőleg nem méltányoltattak, szintén megszorító. Mindazáltal hivatalunk szent marad mindig előttünk. Hogy pedig ezt annál nagyobb tekintélyvel 's jobb sikerrel gyakorolhassuk, arra alig lehet más mód, hanem ha mindinkább tökéletesedni iparkodunk. 'S illy tökéletesedésre rendeltetvén a' célba vett oktatói társalgások is, mellyek hogy Isten segédelmével e' mai napon elkezdődtek, őszintén örülhetünk“ stb. Ezen beszédet tanakodás követé a' társalgás célja felett, 's ezekben állapotának meg a' véle-

lomények. Az oktatók összejövetelének célja barátságos társalgás oly tárgyak felett, melyek az iskolai hivatal köréhez tartoznak, hogy közlőven egymással tapasztalásaikat 's ismereteiket a részvevők, ez által előbb vitessenek tudományos és oktatói pályájokon. Résztvételre felhívandók a' tiszamelléki egyházkerület lyceumai, gymnasiumai és progymnasiumai. A' gyülekezet helye változó: jövő évre a' löcseiek ajánlata következtében, Lőcse választatott. Elnöki hivatalt viselend mindig azon tanoda igazgatója, mellynek kebelében tartatik a' társalgás; ez szintén a' szükséges intézkedéseket is megteendő. Hogy pedig szabadon kifejlődhessenek ezen társalgások, legalább első években semmi idomba szorítottatni nem fognak. Az elnök előterjesztendi a' gyülekezetnek a' bejelentett értekezések címét, a' gyülekezet pedig meghatározandja a' rendet, mellyben előadassanak. Az előadási 's társalgási nyelv lehet akármellyik, mellyet könnyen érthetnek a' részvevők. Egyébiránt az ülések egész nyilvánossággal 's nyílt ajtóknál fognak tartatni. Ezek így határozatván meg, kinyilatkoztatá az elnök, hogy jelenleg három értekező van bejelentve, 's megnevezé egyszersmind az értekezések tárgyát. Először Tomásek Pál löcsei oktató, szólítottatott fel az előadásra, a' ki javaslatát olvasá egy iskolai egyesület iránt. Mutogatá előadásában képezőintézetinknek hibáit 's fogyatkozásait, mellyeken másképen segíthetni nem gondolá, hanem ha más külföldi 's honi egyesületek példájára iskolai egyesület állana össze. Ez pedig létre jöhetne, ha egy vagy több tekintéllyel bíró férfi fellépven, hathatósan szólítaná fel részvétre a' közönséget. Az egyesület tagjai bizonyos öszveg évenkénti fizetésére köteleznék magokat. Gyülekezet tarthatnának egyházi gyűlések alkalmival. Működésök célja lenne az emberi 's keresztényi miveltés előmozdítása az iskolák felsegélése 's támogatása által. Ezen előadás több észrevételt idézett elő. A' hallgatók fontosnak, de egyszersmind igen nehezen létezőnek találák a' javaslatot, 's azon ohajtást fejezik ki, hogy a' hírlapok utján közreboosáttassék. Aztán Benedicty János, késmárki oktató értekezett a' főbb tanodáinkban létező nyelvészeti társaságokról. Jelentést tevén, miképen keletkeztek légyen ezek Késmárkon, bajaikat rajzolá általában, mellyek abban állanak leginkább, hogy az éretlen tagok közt politikai lapok és röpiratok is forognak, hogy a' részvevő ifjak az igéleti és szavalási gyakorlatokra gyakran alkalmatlan 's szerénytelen tárgyakat választanak, 's hogy szokás szerint hiúságnak és gögnak engedik át magokat. Ezen bajokat pedig el-mellőzhetőnek véle az értekező, ha ügyes elnökség mellett a' társaságokbai beléphetés kissé megszorítottatnék 's csak az érettebbek vételnének fel; továbbá ha azon elv tartatnék szemügyben, hogy a' nyelvészeti működés csak héját 's borítékát tünteti elő az emberi lélek tehetségeinek. A' második előadás felett is [tették észrevételek, 's minthogy az sok tanuságost foglala magában, mellynek hasznát vehetnék, kik oly társaságok körül munkálkodnak, szintén kívánatosnak találtatott, hogy a' nyilvános lapok utján köztudomásra jusson. A' harmadik előadásban Bene János, késmárki oktató, különös módszereit fejtegeté némelly tértani feladatok feloldásában, jelesen: miképen oszthatni fel a' szöveget három, öt 's több egyenlő részekre. — Az ülésnek vége lön; a' fesztelen, bizodalmas 's vidám társalgás azonban még tovább is folyt, és pedig egész estig. Késmárki barátink 's gazdáink úgy intézék el a' dolgot, hogy együtt nemcsak ebédelénk, mint egy a' hajdani symposiumok módjára, hanem ebéd után mulatánk is, élvezvend egy kertből a' kilátást a' nagyszerű Kárpát hófedte ormaira, 's az estét is kellemes érdekes beszélgetések közt töltök. Ha eredményeit tekintjük ezen első oktatói társalgásnak, igaz, hogy azok talán nem igen szembetűnők. De nem kell felejteni, hogy: omne initium grave. Mi remélljük, hogy ezen társalgások jövőre nemcsak fenmaradandnak, hanem mindinkább 's honunkra. Az első társalgás is bizonyára kedves visszaemlékezést hagy minden részvevő kebelében.

Tomásek Pál.

Hírlap-kivonat.

A' Hon és Külföld 87—88ik számában Zeyk János „kiséro eszmék” cím alatt ezeket írja: „Civilisatióknak encyclopaediáját két általános főpontra szoríthatjuk: népnevelés, polgári alkotmány. A' nevelés, az alap, min állandó alkotmány épülhet, mert a' polgári alkotványnak át kell látni hasznát, hogy elfogadni 's megtartani akarhassuk. — Hol állunk ma? A' nevelés elkészt, a' korszakban alkotványigazítást kíván. Mi hát a' teendők sora? A' kettő menjen párhuzamban; ama sebes, eme halk léptekkel, hogy végül is az ennek tökéletes kifejlését bevégezését elérhessenek. a) Népnevelésre nézve teendők: kisdudov-intézetek, alsó 's felső iskolák, iskolatanítókat képező intézetek. Olvasó társulatok alakítása, nemz. színház czélszerű rendezése, nemzeti sajtók többitése, emelése. b) Polgáralkotványra nézve teendők: személy's vagyonbátorság biztosítása. Mután értekező a' törvény előtti egyenlőség elvét kifejté érinti hogy Erdélyben urbér, tagosítás, utak, esatornák körüli törvények szükségesegek. Mellyek után az adórol azt mondja „mi lehet természetesen igazság, mint, hogy ki a' hasznat veszi, tehetségi arányban a' teherben is részesedjék, 's mi természetibb ellentét, mint, hogy egyik rész a' hasznat vegye, 's a' másik a' terhet viselje? — Hivatalokra, folytatja az értekező, ne születés, hanem érdem emeljen. — Ez által mindenik osztály serkentetik a' tudományok 's műveltségre, a' főbb rangok, hogy nyerhessenek, 's az alrangok, hogy fölemelkedhessenek. „Hol a' status-ember ös polczrul száll a' kormányra: ott a' fénylepel alatt homályban alszik, vagy zsarnok kényzavarban nyög a' közügy. Napoleon nyert, mert tábornokokat emelt hercegi rangra; de ott vesztenek, hol hgekből tesznek tábornokokat. — Az ösiségről azt mondja: „A' birtok ingatagsága nemcsak egyedi, hanem honi pusztulás. — Az ugynevezett örökhez most is alig juthatunk. — Az örököség valóban megtartja természetét, mert fölötté a' pör is örökös. — Az uniorul, ugymond, „elég legyen itt ennyi: szellemi, anyagi fő 's szívkapcsait összefont két-tős kötélerősebb, tartósb elvált kétágúnál. — Ugyan e' számban Horvát Pál gyógyszeráros nyilvánítja, hogy oly felföldözéseket tön, mik szerint a' természettudomány (mellynek egyszerűbb jeleneteit, mint például a' gravitációt sem tudjuk kellőleg megfejteni) egész átalakítást szenvedend, 's bölcseségéből azon kívánatos helyzetbe jö, hogy az anyatermészet helyesb ismeretére vezet. De találmányit 50 ezer forinttal kívánja jutalmaztatni, 's e' végre ajánlja: alakulna öt ezer tagból álló társaság, mellynek minden tagja kötelezze magát 10 forint fizetésére azon esetre, ha a' találmány ahoz érték által helyesnek fog tapasztaltatni. — Nem hisszük, hogy a' kívánt részvevőszám összekerüljön, Frankhonban a' daguerrotype találmánya a' nemzet által jutalmaztatott 's tétett közönséges tudomássá. Mikor jutunk mi e' módnak használatához a' nem ösítünk' jelszóval? — A' 89—90dik számban ABC. gondolatok' cím alatt ír az ösiség eltörlése 's unio ellen. Figyelmünket leginkább az unio elleni okoskodás érdemli. Nem okbul ellenzi az értekező. 1) Erdélynek függet-

lensége. Ez nagy ok lehet az írott malaszt hőseinél. 2) Az országos hivatalosoknak szabad választása. Ez ismét nagy ok az elméletben élőkre nézt. 3) Hogy a' nemesek is, és nemesek a' főrendek, személyesen részt vehetnek a' hongyülesen, ha meghivatnak. A' hivatalosságrul nem szabad szólanunk. Errül Erdélynek 1834dik 's 7dik hongyülése eléggé nyilatkozott. 4) A' vallásrai tekintet a' hivatalok betöltésénél. Szerintünk a' legszerencsétlenebb hivatkozás oly időben, mellyben az alkalmaztatóság kivántatik az alkalmazás elvévé tétetni. Mibül szerintünk csak az a' tanulság, hogy honunknak is igyekezni kell, a' minthogy igyekeznek, még pedig minden honlakosnak személyét a' habeas corpus ótalma alá tenni. Azonban e' tárgyrul terjedelmesebben szándokunk írni, ha — lehet.

A' Századunk 91dik számában „Sebes haladásról” ir, szokott zavarai modorában K—u J. Mellözve többi épületes declamatiójit csak egyet emelünk ki. „Impracticus bohó ugymond, ki hiszi, hogy szelid tortura nélkül vétke könnyű kisütni, 's mogyorófa nélkül utonállást, rablást, marhalopást meggátolhatni. Ha az alföldön a' mindenható mogyorófa ezredéves uralkodása mellett lovat és marhát lopnak, azt derék rendőrségünknek köszönhetjük, melly száz eset közül tíznek akad nyomába. De ha tíz tolvajközül kilencz mindig tettén kaptatnék, 's nyomban jól megmogyoróztatnék, fogadom a' mogyorófa sükerét még a' vak is belátná. „Erre a' szerk. ezen jegyzést teszi: „De ha eme tíz befogatott tolvaj a' szelid bánás, és jámbor oktatás által tökélyesen megjavítva haza tér, és a' többi kilenczven hurokra nem keztetés által tökélyesen megjavítva haza tér, majd akkor elnémul ám a' t. értekező ur, hogy lótolvajt csak híréről ismerendünk, 's marháink pásztor nélkül egész éjszakákön által a' mezőn legelendhetnek, a' nélkül hogy egy is veszen el közülök. Mindenható az emberi méltóság önérzete, ha ébresztetik; azért félre a' buttal!”

A' p. hírlap 197dik számában az „országgyűlési ingyen szállások” jogtalanságát mutogatja. Mi is azt hisszük, hogy ilyenemű kisajátításhoz senkinek igazán nem lehet, és szeretjük hinni, hogy, valamint a' nemesi rend képviselőjének napidijait nem rójuk többé az adózó nyomorult népre: ugy a' szállásadási terhet Pozsony városa házbirtokosainak vállaira többé nem rakandjuk. De még egy terhet kell megemlitenünk, mi a' pozsonyiakat, 's leginkább a' szegény külvárosiakat, nyomja. Ez a' hongyülés ideje alatt megszorított katonák tartása, melly kötelesség, ugy látszik, nem igaz irányban osztatik el az illetők között. Az 1832—6iki országgyűlés időszakából tudunk esetet hogy egy bluementali házbirtokos, ki szolgálatánál fogva a' városban lakott, ha jól emlékezünk, négy szobás házában két katonát vala kénytelen tartani, 's összeszámitván azt, hogy bérben lakójától (azon oknál fogva, mivel egy szobát a' katonáknak kellett engednie) mennyivel kevesebb házbért kapott, 's fölszámitván minden egyéb költséget, mit a' hivatalan vendégre fordítia, 's kárát mit miattuk szenvednie kellett, hatszáz pengő forintot vesztett egy hongyülés folyta alatt jövedelméből! Tehát öt olly hosszás diéta, millyen az említett vala, olly adózás alá veti, hogy egész házának tőkéára sem ér többet. — Azt hallottuk, hogy az adó a' tiszta jövedelem ötödét néhutt megemészti; de hogy az értéknek, a' tőkének ötödét vegye el, 's a' tulajdonost öt év alatt birtokátul elejthesse, ezt megvalljuk, még ekkorig egy adó neméről sem értettük. — 's ugy hisszük: mulasztatlan kötelesség érszti gyógyszerül haladéktalanul gondoskodni. —

Igazítás. Bold. Földváry Ferencz kir. táblai ülnök december 4kén (nem 1jén) ideglázban hunyt el, 's 6kán Szücsiben a' nemzeti sírbolba takarítottatott el hitvese, négy árvái, rokonai 's tisztelői, könnyei közt. — Áldás hamvaikra! —

Aldunai tartományok.

(Mihály hgtól a' díszjelek elvétettek. Sturdza kinézése a' havasalföldi fejedelemiségre.) Nov. 25ki hírek szerint Lieven orosz báró Zimonyba már megérkezett. Mihály hg mindjárt kocsiját küldé szolgálatára 's aztán maga is tisztelge nála, később Lieven b. Mihály hget anyjostul ebédre hívá meg magához. Időközben megjelent Zimonyban a' bécsi török követségnél levő titoknok Gyatib efendi 's a' zimonyi helyparancsnoksági őrnagy, magokkal hozván a' cs. főhadit tanács parancsát, miszerint Mihálytól a' fejedelmi jelek vétessenek el. Az őrnagy e' díszjeleket nemsokára átvevé 's Gyatibnak adta át, ki velök tüstint Belgrádba sietett, 's ott a' gyémántrend 's a' veres fecz-musir jelek Sándor hgnek ünnepélyesen adattakát, mikkel fölékesítve Sándor hg. magát a' sortálló katonaság előtt megmutatá. Lieven küldetéséről azt írják Belgrádból, hogy még régen Vranov orosz ügyviselő titoknok 6 ezer szerb aláírásával erősített panaszt vitt Pétervárra, mi-nek következtében küldetett Lieven, ki azonban alig ére Bécsig, a' dolgok Szerbiában megváltoztak, 's így új utasítást lön kénytelen bevarni. Belgrádból folyvást kegyetlen zsarnokságról hallani panaszokat, így a' fejedelemiktatási ünnepélyre a' foglyokkal minden rendkülönbség nélkül söpörtették az utcákat, mi maig tartó elégületlenséget okozott. Micsicsét Belgrádból elvitték, de hova? nem tudni, némelylek szerint a' viddini helytartónak adatott át. — Jászvárosbul nov. 19ről ezt írják: „Havasalföld sorsa jelenleg olyan, minő a' hajdani lengyel választóországa volt. Szinte minden bojár fejedelemmé törekszik vergődni fel 's mondhatni az országban annyi párt van, a' mennyi a' bojár. Mindenki csak saját érdekeit igyekeznek a' közjó romján felütni, 's nem csalatkozandunk, ha egyenesen kimondjuk, mikép Havasalföld jövendője multjánál inkább rosszabb leend, mint jobb. Ausztria 's Oroszország talán csak segitendnek rajta, 's remélhetjük: Európa is könyörölgend rajtunk, melly a' görög népet hamvaiból fölemelé. Sturdza a' moldvai fejedelem utazásából nov. 8án érkezett meg Jászvárosba, parancs következtében a' város kivilágitatott 's a' hg. statusköltészen készült győzelmi ivvel tiszteltetett meg. Rebesgetik: hogy Sturdza a' moldvai 's havasalföldi kukát vagy fejedelmi süveget reméli fején egyesíteni, sőt állítják, miszerint ő a' koronás fők sorába emeltetéséről álmodozik. — Belgrádi újabb tudósítások szerint Lieven b. nov. 28án érkezett Belgrádba 's legelőször is a' belgrádi basát látogatá meg, aztán az orosz consul lakába megszállván, látogatásokat fogadott el. — Nov. 22én 17. löszerszekér vitetett Kragujevaczból a' belgrádi várba, hova már a' szerb álgyük is elszállítottak, mivel azok mind a' töröknek adattak át. Naponként új szökevények jönnek Belgrádból Zimonyba, 's hire jár, miszerint a' portának átadatott hat szerb kerületben új lázadás van készülöben. Az új fejedelem jegyzéket intéze az idegen ügyviselőkhöz, 's azt némelly consulok tudomásul vették, mások pedig, névszerint az orosz, egyenesen visszautasíták. A' status pécsétje 's czimere megújítottat, 's rajta szembetűnő, hogy az új fejedelem nem hgnek, hanem fő-kneznak czimeztetik. Vucsics minden aggodalmat eltávolítani igyekeznek Lieven küldetésére nézve, 's kijelenté, miszerint az új rendnek Ausztria 's Oroszország akarattja ellenére is meg kell maradni, 's mondják, az erőszakos lépésekre már hadkészületekről is gondoskodék.

Amerika.

(Északamerika. Mexico és Texas. Brazília.) Nov. 16-kaig terjedő új-yorki tudósítások szerint az Ashburton-féle határszerződésnek Angliában történt elfogadtatási híre nagy örömet gerjesztett, 's Új-Yorkban 100 álgulövéssel üdvözöltetett. — Mexicoi hírek szerint Santa Ana folytatja táborozását Texas és Yukatan ellen, azonban azt is rebesgetik, hogy Francia- 's Angolország elhatárázák a két pörös fél közti békét közbenjárásukkal helyreállítani, 's Texas függetlenségét megismérni. — Rio Janeiroból oct. 8-ról érkezett tudósítás szerint a brazil tartományokban Rio Grandeig a béke helyreállott, 's a választások jó sikerre emeli az elégtelenséget. A közlegő országgyűlés, Feijo ellen rendelt felség-sértési pör 's némely más tanácsnokok ügyén kívül, igen csendes, hanem annál nagyobb sikerüleend. A 17 éves császár nagyon kedveli 's meghonosítani ügyek-szik az európai kivált német miveltiséget.

Spanyolország.

[Barcelona föltétlenül meghódolt Esparteronak. Elegy.] A' rendkívül sürű köd miatt több napig nem érkezett ugyan telegrafi sürgöny, de magánlevelek szerint Barcelona föltétlenül megnyitá kapuit Espartero előtt, 's a zendülők közül csak 200 ember menekült az egyik erősségbe, hol makacs ellenkezésre készülnek, melly szándéktól azonban alkalmasint hamar elfognak állani. Megjegyzést érdemel, hogy a' népjunta parancsából, az egész zendület alatt mindennap játszani kelle a' színészeknek, 's a' színház rendszeren olly látogatott vala, mint máskor. — Saragossából ezer meg ezer ember tódult Esparterot üdvözölni a' város elibe, kik legnagyobb örömmilylányítással fogadák őt. Espartero Saragossában d. Francisco infanssal találkozáván, igen nyájásnak mutatkozott iránta. — Cataloniában nagy fegyveres erőt oszponosít jelenleg Espartero, mellyre mindazáltal nem igen leend szükség, ugy látszik, hogy a' tönkre jutott barcelonai merény nem sok utánzásra fog találni. —

Anglia.

[Kitüntetése a' khinai angol parancsnokoknak. Elegy.] London, december 3-án: „A' királyné Parker altengernagyot, Pottinger vezérőrnagyot, 's Pollok és Nott táborfőket a' Bathrend nkereszteseivé, Hugh Gough parancsnokot pedig báróvá nevezte ki. — Lincoln gr. elnöklete alatt választmány bizatott meg, esz-közökrül gondoskodásra, mikép lehetne Londont czélszerűleg szépiteni, 's különösen a' közlekedést minden tekintetben könnyíteni. — Az új parliamentházak egy részét jövő évben már építeni kezdik. E' rendelést a' Times igen magasztalja. — Ittenilapok jelentik, hogy a' porosz király Tieck és Raupach urakat titkos tanácsosakká nevezte ki. Az egyik lap erre egyszersmind ezt jegyzi meg: „Tieck urat ismerjük, de ugyan kicsoda ezen Raupach? Felelet, olly ember, ki iszony sok irgalmatlanul rossz szomorujátékot gyártott. — A' lapok, jobb tárgy hiánya miatt a' fölött vitáznak most, hogy Palmerston vagy Peel érdemli é a' nemzet haláját a' khinai győzelem miatt, melly alkalmasint ismét éles kikelésre használják egymás ellen a' pártok. — Irlandban a' szükség ismét emelkedik, 's vele a' büntettek félelmesen szaporodnak. — A' kir. udvar Walmer kastélyból Windsorba visszautazott. —

Franciaország.

[A' kormány hajóhadat küld Khinába. Elegy.] Paris, december 5-én: „A' kormány hadihajót szándékozik Khina felé megindítani, 's a' pekingi kormánytól azon jogot követelni, hogy az on kikötőkben Franciaország is üzhessen ezentul kereskedést, mellyek Anglia számára meg fognak nyilni. Ez olly igazságos kívánat, hogy a' khinai császár alkalmasint nem fogja megtagadni. — Jaqueminot megválasztása 40 ezer frankjába került a' belministerségnek. — Legközelebb érdekes röpiratok jelentek meg a' lengyel zendülről, mellyek nagy világosságot vetnek a' jelenkor történeteire.“ —

Görögország.

[Lapvélemények a' dunatartományi eseményekről.] Az athenei sajtó ugyszólván kizárólag a' dunatartományi események vitatásával foglalkozik a' külpolitikára nézve. Aeon lapon kívül, melly Görögország figyelmét, jövődjé biztosítása végett éjszakra igyekszik fordítani, minden hirlap megegyezik abban, hogy a' dedergető éjszaki csillagtól az ifju országnak nincs mit várnia. Ók a' két fejdelem-ségben történt forrongást egyenesen éjszakkak tulajdonítják, mellynek érdekében fekszik, a' török birodalomtól elszakadt tartományok egyikének sem engedni önálló alakulást. Aeon keleti politikát ajánl, de ezt pályatársai visszautasítják, 's „Minerva“ azt feleli, miszerint egyházat politikával nem kell összevarnani, 's Görögország, bár egyháza keleti, csakugyan nyugathoz tartozik, és kérdi: „mellyik keleti ország legyen hát példaképünk? az ó Byzancz, a' mostani Török-, Orosz-, Szerb-, vagy Oláhország? Bizony ezek közül egyikhez sincs a' görög népnek hajlama; mi a' nyugat elveit követjük, nem csupán azért, mivel ezek egyedül azon elvek, mik a' népeket boldogakká tehetik, hanem azért is, mivel azok görög tulajdon, görög gyümölcs, elődeink érdeme; mit ha a' nyugati népek javítottak, mi készek vagyunk a' javítványokat is elfogadni, mennyiben azok hazánkra alkalmaztathatók. 'S ha Aeon mégis a' Duna vidékinyőztes politikához ragaszkodik, annyit tesz, mintha kiáltaná: legyünk szerbekké, oláhokká, és boruljunk arezra az éjszak előtt, öljük a' kancsukat, várjuk be Milos és Ghika sorsát!“ Ezen lap tehát mitsem tud magyar alkotványunkról. Rhadamanth nevű lap pedig a' történetekre emlékeztetőleg sajnálja, hogy Görögország olly szűk határok közé szorított, 's azt fejtegeti, hogy mig Görögország természetes határait vissza nem kapja, addig Európát keletről mindig veszély fenyegetendi, 's tehát a' hellen trón biztosítása 's birtokának nagyobbítása fő kellék kelet megnyugtatására nézve. — A' nemzeti bank munkálatai lassan folynak. A' vámtörvény megvizsgálata végett a' kormány biztosságot nevezett, 's kikéré iránta az idegen képviselők véleményét is csupán az angolét nem; mivel ez már ellene nyilatkozott 's azt enyhítettetni kívánja, azzal fenyegetvén, hogy Anglia a' jóniai szigeteken, Maltán 's egyebütt viszonyosságot állítand.

Külföldi legújabb elegyhir.

Barcelona. Formidable, 80 álgus angol sorhajó a' Llobregat torkolatánál porondra fenekült, a' legénység megszabadult ugyan, de a' hajót nehéz leend ismét lengővé tenni. — A' j u n t a alkudozásba szándékozik Esparteroval bocsátkozni. Barcelonából már mintegy 40,000 ember költözött ki, kik jobbdán vének, asszonyok és gyermekek, mert a' fegyverfogható embereket nem bocsátja ki a' junta. —

Uj - Y o r k. Híre jár, hogy a' francziák Ausztrália keleti részének néhány szigetét elfoglalák. A' francia hajókapitány lepecsételt parancsot vive magával, mit csak e' szigetek közelében volt szabad fölnyitnia. —

L o n d o n. Fridrik cs. kir. főhg Wellington hg egyik mezei jószágába kocsizott. — A' lengyelek évnapi ünnepélyén mondatott beszédekben különösen kiemelték az orosz kormány rendelése is, melly szerint még vallási tekintetben is enyészetre törekszik üldözni a' szerencsétlen lengyel nemzetet, mi a' hallgatóságot legnagyobb ingerültségre tüzelte. — Wilberforce gőzös, a' szerencsétlen nigerfolyami vállalat szomorú maradványival a' Temzébe érkezett. A' hirlapok ismét szörnyen kikelnek a' volt whig kormány ellen ezen ügyetlen vállalat miatt, imelly annyi pénzbe (60 ezer font sterlingbe) 's emberéletbe került.

P a r i s. Novemb. 29-ken Casy tengernagy parancsot kapott Suffren sorhajóval rögtön Lissabonba 's onnan Braziliába vitorlázásra; okát e' rendeletnek nem tudják. — A' lengyel menekvők eddig minden vasárnap lengyel isteni tiszteletben részesültek; most azonban a' moszka követ határozottan kikelt az engedvény ellen, 's hiszik, hogy a' kormány még ezen kívánatát is teljesíteni fogja a' moszka udvarnak. —

É R T E S I T Ó.

UJ DIVATLAP.

Szépirodalmi fölszólítás

a' két magyar hasa lelkesb hölgyei 's fiaihoz.

Pesti könyvtár Emich Gusztáv ur által kiadandó **HONDERÜ** és **PESTI SALON** című fő és melléklap szerkesztését magamra vállalván, tisztelettel hívom meg hazám lelkesb hölgyeit és fiait annak buzgó pártolására. Ha a' megneveztem kiadó urnak ezen első nevezeteb szépirodalmi kísérlete akkép fogna sikerülni, miként a' tisztelt ur bennem helyzett teljes bizodalmanak megfelelni én magam igyekezendem, akkor szép és nemes czélja — egy műveltebb közönség kívánatának lehetőleg megfelelni törekvő divatlap által kivált felsőbb köreink magyarítására lényegesbben hatni — elvéte ugy hiszem nem leend. De ez csak ugy történhetik, ha viszont a' tisztelt közönség lelkes pártfogásában helyzett erős hitünk meg nem csal.

Fog pedig megjelenni mint a' **HONDERÜ** ugy a' **PESTI SALON** is minden szombaton. Kétívnel kevesebbet nem, de többet gyakran fogunk adni a' legfinomabb papíron és a' legnagyobb nyolczadréiben. Megjelenik az első szám új év első szombatján azaz január 7-dik napján czimkép, vignettek és divatképekkel ellátva. Feldicsérni lapunkat nem fogom, hadd ajánlja önmagát. Annyit szerénytelenség nélkül mondhatok, hogy valamint a' kiadó semmit nem kimélt lapunk külsőjét tehetővé tenni, ugy másfelől a' szerkesztő is minden erejéből azon lesz, hogy annak benső érdekét szerepni 's azt is fentartani képes legyen.

Melly alkalommal egyjárt hazánk írói koszaruját is tisztelettel fölszólítani szerencsém van, miszerint becses dolgozataikkal lapunkhoz járulni sziveskedjenek.

Az előfizetéseket jó eleve és czimirási pontossággal megtétetni kérjük, mert a' nyomtatandó példányok száma a' hétszázat alig leendvén meghaladó, később aztán teljes számú példányokkal udvarolni nem foghatunk.

Ára e' kettős divatlapnak ezüstpénzben félvre: helyben 6 f., boritékkal 6 for. 48 kr.; postán boritékkal 7 fr. Helybeliek évnegyedenként is válthatnak példányokat. Előfizethetni minden kir. postahivat. a' két hazában. Bécsbe és a' külföldre csupán a' bécsi fő posta hivat. a' Vollzeilban. Budapestén kiadó Emich Gusztáv ur könyvkereskedésében az uri és kigyó utcák szögletén és a' ns casinóban annak érdemes könyvtárnoka t. cz. A n t a l Mihály urnál. A' szerkesztői hivatal pedig van a' fűrdöntczának józsef- és upiacz közti végén az órához czimzett 166 sz. gr. Andrásy háznál, 3dik grádics 1so emelet.

Petrichevich **Horváth Lázár**,
a' „Honderü és Pesti Salon“ szerkesztője.

Dicső emlékeztü Maria Theresia királyné által alapított bécsi cs. k. Theresianum nemes nevelő-intézetben a' most f. 1842/3-ik iskolai év végével két magyar növendéki hely megürsülvén, azokat elnyerülvén, azokat elnyerülvén a' fenálló kegyes rendszabályok szerint oda utasítottak, hogy a' megkivánat oklevelekkel támogatott folyamodásaikat abbéli nyilatkozásuk kíséretében, hogy a' mellékes költségek pótlására az intézetben szükséges 200 pgó ftnyi somma előleges lefizetésére magokat kötelezik; következő 1843. eszt. sz. György hava 1-ső napjáig a' nm. kir. httan. mulhatlanul nyujtsák be.

A' JELENKOR és TARSALKODÓ ügyében.

XII. évfolyam fordulatának jövő év elején lapjaink. Irányunkat ez idő alatt tökéletesen megismerheté a' t. olvasó közönség, 's kedvező is méltánylá azt, mert mindeddig oly szives részvétnek valánk szerencsések örvendhetni, hogy szükségkép csak új ösztönt kelle ez által nyernünk lapjaink lehető tökélyesítésére, mellynek megfelelni erőnk szerint mindenkor törekedtünk, valamint szellemi ugy anyagi tekintetben is koronkint javítván és esinosítván lapjaink tartalmát és külsejét, 's ebben a' haladást ezentul is kedves kötelességünknek fogjuk tartani. Alapelvünk ezentul is az eddigi marad, kitűzött célunk „Nemzeti közjólét” 's ennek megközelítésére eszünkünk a' „Józan haladás” minden körben és minden tekintetben, közlegő országgyűlési viszonyokra nézve is, valamint az oktalannyal nyargalást, ugy a' káros fontolgatást és halálos tespedést egyaránt mellőzve. A' JELENKOR belső elrendezése annyiban fog a' jövő évtől kezdve változni, hogy értekező Irányozkókaink sűrűbben követendik egymást, mint eddig, 's országos kérdéseinket, kitűzött vezérelvünk szerint, figyelemmel fogják kísérni és vitatni. A' budapesti napló, melly valamennyi magyar lapközt legelőször kezdé a' fővárosi élet mozgalmait ismertetni, 's csakhamar általános utánzásra talált, ezentul csupán kizárólag a' két szomszéd város szellemi és anyagi mozgalmait fogja ismertetni, és szintén sűrűbben, többnyire minden számunkban, jelenendik meg. Megyei és városi levelezőink, kiknek számát folyvást szaporítani törekszünk, rövid és velős közlésükben hű tükröt adandják megyei 's városi életünknek. Külföldi cikkeink pedig gondos válogatással és értelmes fordításban lehető leggyorsabban közlendik a' világ minden nevezetes eseményit. Végre a' kedvességet nyert, „Hírlap-kivonat” ezentul is mintegy öszpontosítva kisedik tükrökben hű panoramakint folyvást ismertetni fogja többi politikai lapjaink önálló vezér- 's egyéb eredeti cikkeinek tartalmát.

A' magyar gazdasági egyesület „Magyar Gazda”

Czímű héti lapjainak előfizetési díja fél évre 4 frt p.p. Finom velin papírosan, szép olvasható betűkkel nyomva, hetenkint két iv jelenik meg belőlük. A' gazdasági tudomány rendszeres előadásából „OKSZERŰ KALAUZ” cím alatt havonként egy ivnyi melléklet jár a' Magyar Gazdával ajándékképpen; az eddig megjelent másfél évi „Ok-szerű kalauz” ellenben 1 fr. 30 kron megszereshető; vagyis fél évenként 30 kr-ával pp. 1843k év első felében e' rendszeres munka első kötete befejeztetik. — Fog még a' Magyar Gazda mellett kedveskedéskép egy melléklet adadni tabella-alakban, mint emlíkezte ő jegyzék az időknt előforduló gazd munkákra. — Előfizethetni Pesten a' Magyar Gazd. Egyesület titoknoki hivatalában (Borzuteza 219. sz. Boronkayház 1ső emeletében); a' nemz. casinóban t. Antal Mihály levéltárnok urnál; Pesten kívül minden kir. postahivatalnál, 's az egyesület t. cz. ügyviselőinél.

A' szerkesztőség kötelességének tekintvén e' lapok tartalmának folytonos érdekesítésére törekedni, bátor reményleni, hogy haladni kívánó érdemes honi gazdánk között is folyton nagyobb részvétet fog gerjeszteni. — A' „Magyar Gazda” szerkesztő hivatala, Pesten az egyet. terén, kecskeméti utcában, 503dik sz. Wenkheimház 2d. udvara 1ső emelb. van. —

Szálfá-eladás.

Cs. kir. Ráczkevi uradalom főtisztviselő hivatala részéről közhírré tétetik hogy alább megnevezett helyeken és napokon, ez ezen uradalmi erdőkben cladásra kitűzött szálfá szálszámra vagy részenként, tartandó nyilvános árverésen a' többet ígérőknek kész pénzbeli fizetés mellett, átadadni fog. Az árverési határnapok e' köv.: az ujfalu szigetben f. é. Dec. 28. 29kén, a' esépi fázányos-kertben január. 5kén 1843d. Az árverés tartatik mindennap a' fentebb említett helyeken regg. 9 órak; az árverést tárgyazó feltételeket pedig a' promontoriumi tiszt. teremben megtudhatni. Kelt Promontórbán dec. 6kán 1842. 1—3.)

Birói árverés.

Táblabíró Kovatsóczy László ur zár alatti, Pestmegyében Felső-Dabas helység és ezzel határos ináresi pusztabeli, Pestről négy órányira fekvő ingatlan javai, ugy mint belső telkekben, kaszállórétekben, szőlőkben, erdőkben, szántóföldekben 200—1200 □öllel számított holdakból és az ezeken fekvő ház's gazdasági hasznos épületekből álló; egy negyed részben tulajdon ősi, három negyed részben pedig zálogos, birtoka. az illető zálogos föltételekkel f. é. december 28án a' helyszínén tartandó árverésen el fognak adadni, annál fogva az árverésben részt venni kívánók 200 pgő forint bánatbérrel ellátva kéreinek megjelenni. Megjegyeztetvén: hogy a' fizetés évnegyedenkint előre, négy egyenlő részben, egy év lefolyta alatt fog történni. Kelt Gyónon, nov. 18kán 1842.

Halász Boldizsár,
zárgondnok. 2—3

Váltóüggyvédvizsgálati hirdetés.

A' tek. kir. váltófeltörvényszék által a' legközelebbi vizsgálat a' váltó-és egyéb hiteltörvényekből, jövő 1843diki év elejére azon határozattal tüzetik ki, hogy a' hiteltörvények már két év óta levén életben, ezentul a' vizsgálandóktól a' szükséges gyakorlatban jártasság is multhatlanul megkivántatik. Ennélfogva a' kegyelmes kir. utasítás értelmében, a' vizsgálandók az eddig megkivánt bizonyítványokon kívül, folyamodásuk mellé arról is hiteles tanulevelet kötelesek csatolni, hogy vagy valamelyik váltófeltörvényszéknél, vagy valamely váltóüggyvéd mellett legalább fél esztendőig gyakorlászkodtak. A' legközelebbi vizsgálatérti folyamodás ideje folyó évi december 19dikétől, jövő 1843diki év január 3dikáig terjed. Kelt Pesten a' tek. kir. váltófeltörvényszéknek 1842. november. tartott üléséből. Fogarasy János váltófeltörvényszéki tanácsjegyző. 2—3

Szerkeszti Helmezy. Nyomtatja Trattner-Károlyi uri-uctza 453.

A' TARSALKODÓ mint encyclopaediai tartalmu folyóirat eddigi tudományos, statusgazdasági, művészeti sat. cikkein kívül ezentul gyakrabban jeles eredeti vagy kitűnő külföldi „Beszélyeket” is közlend, hogy a' mulattást ohajtóknak is élvezetet nyujthassunk, 's csekélyebb vagy on olvasóknak oly lapot adhassunk, melly a' család „férfi és némbertagjait” egyaránt kielégithesse, melly végre a' Tarsalkodó Tárczája legválogatottabb apró cikkekkkel is fog ajánlkozni. ÉRTESÍTŐNK, végén a' főlapnak (melly koronkint, midőn a' közlendők sokasága szükségképen kívánja, mint eddig fél, ivvel fog szaporittatni) mindennemű hirdetést „jutalmas áron” közöl, 's az idegen nyelven beküldöttek pontosan fordittatnak le, a' „csődjelentések, ezentul is mindenkor rendesen jelenendnek meg hirdetésink között. A' mi lapjaink külsejét illeti, ezentul nagyobb réttü velinre 's egészen új öntésű, könnyen ovasható bőttükkel fognak nyomtatni, hogy a' gyöngébb szem is megerőtetés nélkül részesülhessen az olvasás gyönyörében. Költségünk e' változtatások által nagyobbulni fognak ugyan, de mi azért mégsem akarunk áremeléshez folyamodni, hanem kárpótlást t. Előfizetőink szaporodtásából reménylünk, 's ezentulra is meghagyjuk lapjaink előfizetési árát, „melly egy egész harmaddal csekélyebb” a' többi pesti politikai lapok díjánál, melly a' mostani pénzsűk időben, mint nem egytül hallók, az olvasó közönség nagy részét nem kis mértékben terheli. És így a' Jelenkor és Tarsalkodó fél évi ára postán 's Budapesten borítékosan házhoz küldve 4 for., borítéktalanul házhoz küldéssel 3 fr. 36 kr. pgő, a' Tarsalkodó magáé borítékosan postán v. házhoz küldéssel 2 fr. 50 kr., borítéktalanul házhoz küldve 2 fr. 30 kr. Egész évi ára: két anyyi.

Tisztelt levelezőinknek, a' t. postatisztségeknek 's előfizetés-gyűjtőinknek szokott ajándék-példányikkal ezentul is folyvást kedveskedünk. Mind vidékekről érkező biztos alkalmak mind gyors- és szorgalom-kocsi útján intézhetni az előfizetést szerkesztő hivatalunkhoz (uri-uctza Trattner-Károlyi ház 453d. sz. alatt az első emeletbe) 's hol ezek hiányzanak, a' szomszéd postahivatal által.

A' Jelenkor és Tarsalkodó
szerkesztősége.

Előfizetési jelentés.

A' „Religió és Nevelés” valamint a' vele járó „Egyházy Tudósítások” című kath. egyházi lap jövő 1843d. évben is folytattatik. Betűje, papírosa, alakja, szelleme eddigi lesz. Ára is, **noha a' körülményekhez képest majd a' fő- majd 's kivált a' mellékletet bővítve hetenkint félivel többet, 's minden vasárnap két ívet adandunk,** megmarad: t. i. fél évre helyben kihordással 2 for. 40 kr., postán boríték alatt 3 fr. 40 kr. ezüstben.

Előfizethetni reá Pesten a' szerkesztői hivatalnál, Trattner-Károlyi házban, uri-uctza 453d. sz. alatt, második udvarban és emeletben, egybűtt minden cs. kir. postahivatalnál.

A' Religió és Nevelés
szerkesztősége. 2—3.

1843-ra

a' REGÉLŐ PESTI DIVATLAP második évi folyamára

előfizetést az eddigi föltételek szerint, u. m.: egész évre; helyben házhoz hordással 10 p. f., postán borítékkal 12 fr.; fél évre helyben 5 fr., postán 6 pgő frintjáv. minden cs. kir. postahivatal, Erdélyben tek. Méhes Samuel, helyben alulirt szerkesztőség fogad el.

Ugyan itt megszereshetők Garay J. versei N. 8-adrét 18--20 ivnyi diszkiadásban, 2 forint pengő pénzben.

A' Regélő szerkesztősége
Pest, Leopold-uctza 189sz. Rottenbillerház 2. emeletb. 3—3

A' soprony-rasi szederegylet közgyűlése 1843. évi jan. 2kán fog tartatni. Chernel Lajos, jegyző. 1—3.

Megürült iskolaiségpénz.

Felsőbb rendelésből közhírré tétetik: hogy kétszáz negyven váltó-cédulái forintból álló iskolai segédpénzre (stipendium-ra), mellyet nagytisztel. és tud. Gotzigh Ignác, egykor a' kassai kir. nagy iskolában országok ismertetését, és bányatörvénytanító ur alkotott, és a' m. kir. tud. egyetem tanácsának pártfogóságára bizott, üresség támadván, azt valamely nemes, kiváltképpen pedig a' tiszántúli kerületből származott 's a' magyar nyelvben járatos ifju, a' ki eddig legalább az ötödik (gymnásiumbeli) iskolát jó előmenettel végezte, képes megnyerni. Kik tehát az említett segédpénzért eszedezni kívánnak, f. é. december 25ik napja előtt, kérelmeiket a' kir. tud. egyetem mostani nagyságos igazgatójához t. tudós Degen János urhoz benyujtani, és mind az előadott, mind más a' közszokásból ismertes föltételeket hiteles tanúságokkal bebizonyítani elne mulasztásák. Kelt Pesten sz. András havának 22ik napján 1842k esztendőben. Szoblahói Pálma Elek a' pesti kir. tud. egyetem jegyzője. 2—3

1) (897) Jövő 1843k évi január 4én a' pécsváradk. egyetemi uradalomhoz tartozó és tettes Baranya vármegyében keblezett Pécsvárad mezővárosában az uradalmi tisztartói írószobában reggeli 10 órakor tartandó nyilvános árverés útján, Pécsvárad mezővárosában a' husvárgási jog, mellyhez a' várkonyi mérszárszék és a' haszonbérlo kényelmére Pécsváradján egy tágos lakház, vágóhid, alkalmatos helyeken lévő két mérszárszék, és 300 hold erdei legelő kapcsolva vagyon, három egymásután következő évre 1843k május 1ső napjától kezdve, felsőbb helyben hagyás fentartása mellett a' leg-többet ígérőnek haszonbérbe adadni fog. Vállalkozni szándékozók illendően meghivatnak a' kijelölt határidőre és helyre, száztul 10 ftos bánatpénzzel előlátva. Kelt Pécsváradon Sept. 12én 1842. Légrády János tisztartó. 2—3